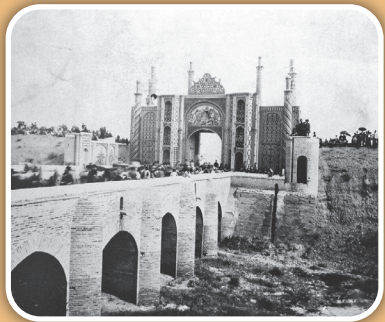

همشهری

حافظ
دلت به وصل گل ای بلبل صبا خوش باد
که در چمن همه گلبنانگ عاشقانه نوست

باغ آذری از کوره پزخانه تا محله

سیدروس طباطبایی پور

محله باغ آذری ام؛ بچه جنوب تهران، باصفا و باسرام! در این سال ها به خاطر بوستان هایی مثل بعثت، میثاق، اسفند و بهاران، شباهت بیشتری به باغ دارد، اما در گذشته های دور پر از گرد و خاک بود و در دل خاکش، بیشتر از ریشه های درخت، دودکش هایی در گودهای آجرپزی ایستاده بودند و به زندگی گروما می بخشیدند. در آن روزها، تهران ناصری به تازگی رونق گرفته بود و برای ساخت حصارهای اطراف آن، آجر لازم بود و چه جایی بهتر از همین جلا نزدیک به تهران، حوالی دروازه غار و تا چشم کاری می کرد، خاک بود و خاک و به همین خاطر، شد پاتوق آجرپزها، کارگرانی که بیشتر به زبان شیرین آذری حرف می زدند و همان اطراف، ساکن شدند تا زمین مرا بکنند، آن را آجر کنند، در کوره ها بپزند و از آجر، نان در بیاورند.

محله های پز از فراز و نشیب

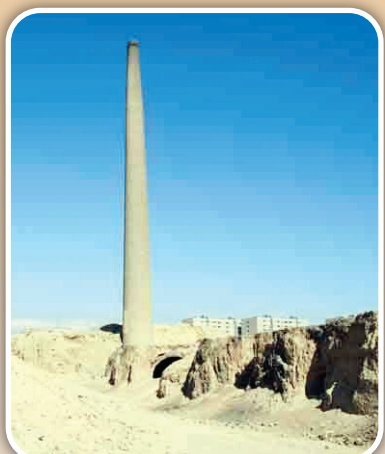
پس اگر این روزها هوس قدیم زد در کوچه پس کوچه های فرسوده به سرت زد با پله های فراوانی مواجه می شوی که تو را از پستی ها به بلندی هدایت می کنند، اما نباید از این فراز و نشیب ها تعجب کنی، اینها یادگار همان خاک هایی است که از دل زمین کندنند و بیه تهرانی ها بخشیدند، کارگرهای زحمتکش، البته آهسته آهسته خانواده هایشان را هم اینجا ساکن کردند تا هم در آجرپزی، کمک حالشان باشند و هم نزدیک به خودشان و خلاصه اینکه شد که آرام آرام، شکل و شمایل محله ایجاد شد. کوره های آجرپزی هم از سال ۱۳۴۳ تعطیل شد و به خاطر گسترش تهران، آذری به پایتخت پیوست و شد یار شماره ۱۶ یعنی یکی از محله های منطقه ۱۶ تهران.

اهالی

بیشتر ساکنان، فرزندان همان کارگران زحمتکش کوره های آجرپزی هستند. برخی از صاحبان همان کوره پزی هم، مردمان دست به خیری بودند و محله را آباد کردند، مثلاً مردی به نام «چنگیز پور»، در بخشی از زمین هایش، مدرسه ساخت تا فرزندان کارگران، همانجا درس بخوانند و باسواد شوند. مدرسه پسرانه و دخترانه چنگیز پور، یادگار آن روزهاست.

مکان ها

علاوه بر بوستان ها، یکسال بعد از انقلاب، ترمینال جنوب در جنوبی ترین خیابان های محله به آن رونق داد؛ بسیاری از مسافران خسته از راه پایتخت، ابتدا در این محله قدم می گذارند و کاسب های باغ آذری، به آنها خوشامد می گویند. پاساژها و مغازه های بازار بزرگ میدان شوش هم از مراکز تجاری آن هستند و سرای محله ها و مراکز کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان هم از مراکز فرهنگی محله.

همشهری همیشگی

۳۲ سال پیش در چنین روزی، روزنامه همشهری متولد شد و فصلی نو در تاریخ مطبوعات ایران گشود

بهمن ۷۲

۳۲ سال پیش در چنین روزی، روزنامه همشهری متولد شد و فصلی نو در تاریخ مطبوعات ایران گشود. چه بسا بسیاری، همشهری را با اینها می شناسند تا خود روزنامه، با تغییر فضای مطبوعات، همشهری هم کم کم به سمت فضاهای و عرصه های جدید رفت و در بخش های آنلاین و دیجیتال سرمایه گذاری کرد. در سال های اخیر، عادت روزنامه خریدن از ده ها کم کم از سر مردم افتاده، اما همچنان نام و نشان همشهری در فضای مطبوعات وجود دارد، آن هم به واسطه حضور در همین بخش ها. در این روزنامه بیش از ۱۳۰۰ نفر، چند نسل از روزنامه نگاران در کنار هم در بخش های مختلف روزنامه همشهری کار کرده اند و می توان گفت همشهری، چه کهنه و چه بلند، برای مدتی خانه تعداد زیادی از روزنامه نگاران ایرانی بوده است. آنجا که مدیریت کلان روزنامه تابع انتخابات شهری در تهران است، در این سال ها مدیران و ویریکرهایی از دو سر طیف سیاسی کشور در همشهری روی کار آمده اند و روزنامه نگاران با سلاقی و دیدگاه های متفاوتی در این مؤسسه مطبوعاتی اضافه شده و فعال بوده اند. اما سنت دیرپای همشهری این است که همه افراد با سلاقی و دیدگاه های متفاوت با هم همکار و هم هدف و در نهایت عضو ای خانواده همشهری می شوند. چیزی که همشهری را در همه این سال ها زنده و پویا نگه داشته، تک تک مخاطبانی هستند که در همه این سال ها با یک بار یک نسخه آن را از کوزه برداشته اند و با در فضای مجازی پیگیر اخبار آن هستند. روزی که مخاطبان به همشهری اهمیت می دهند و آن را منبع امن خود بدانند، همشهری هم زنده خواهد بود.

اردیبهشت ۷۳

آذر ۹۷

فروردین ۸۵

اولین همشهری نخستین روزنامه تمام رنگی ایران است

۱۰۰ برند همشهری، سال هاست یکی از ۱۰۰ برند ارزشمند ایران است

۲۴۰۰۰ متر مربع پارک چاپ همشهری بزرگ ترین چاپخانه خاورمیانه است.

تهرانگرام

تشتک بازی در دهه ۶۰

سال ۱۳۳۱ که نخستین کارخانه نوسابه سازی در تهران ساخته شد، تشتک بازی هم بین بچه ها در محله های مختلف رواج پیدا کرد و به ویژه در محله راه آهن تهران طرفداران زیادی داشت. نوسابه خورهایش بیشتر برای جمع کردن تشتک داشتند و بقیه بچه ها در فلزی نوسابه را از مغازه های بقالی یا سوپرمارکت جمع می کردند. این بازی رقابتی و جذاب پسرانه در دهه ۶۰ به اوج رسید. در آن سال ها تشتک ها علاوه بر بازی برای ساخت وسایل تزئینی هم استفاده می شد. تشتک را با مایخ سوراخ می کردند و به صورت رشته ای کنار هم قرار می دادند. این رشته تشتک برای ساخت وسایل خاص به عنوان تزئین به کار برده می شد.

تهران نامه

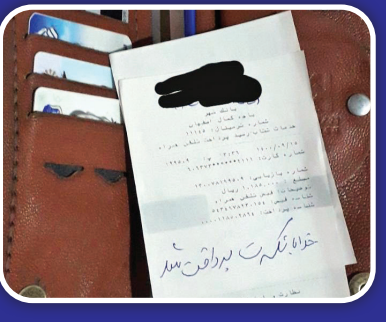

وقتی طهران، تهران شد

در گذشته، تهران با املا «طهران» نوشته می شد و این نوع نگارش تا دوران نپولی نیز رایج بود. این تغییر در املا شهر از «طهران» به «تهران» بخشی از سیاست های مدرن سازی بود که سعی در ساده سازی زبان فارسی داشت. همچنین برخی مورخان معتقدند که نام «تهران» به معنای «محل گرم» یا «دامنه گرمسیر» است که به موقعیت جغرافیایی آن اشاره دارد. این تغییر کوچک در ظاهر، بازتاب تحولی بزرگ در هویت شهر است.

عکس خانه

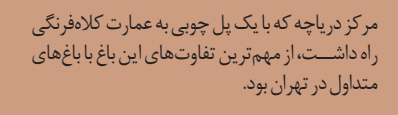
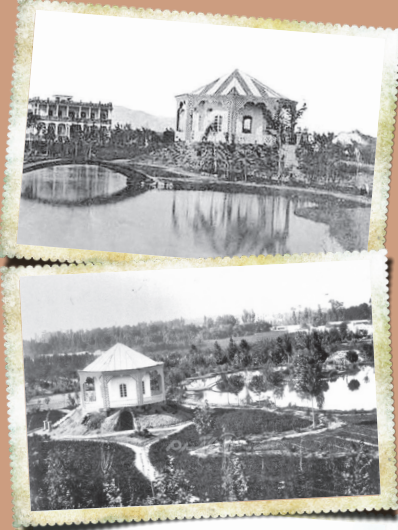
یک تشکر خاص از خدا

خبر خوب اینکه یکی از هموطنانمان شیوه چالنی را برای تشکر از خدا به کار برده است، ماجرا وقتی آشکار می شود که کیف پول او گم می شود و فردی که کیف را پیدا می کند مجبور می شود برای پیدا کردن صاحب کیف محتویات آن را نگاه بیندازد تا اینکه چشمش به برگه ای می افتد و برق از چشمش می پرود، زیرا صاحب کیف، روی تمام فیش هایی که پرداخت کرده بود، نوشته بود: «خدا یا شکرت، پرداخت شد.» کسی که کیف را پیدا کرده با انتشار این تصویر در فضای مجازی نوشته: «معمولا ماها اگه خیلی شاکر باشیم، وقتی پولی به حسابمون بیاد یاد خدا می افتم و شکرش را بجا می آوریم، ولی ایمن بنده خدا از پرداخت پول و اینکه توانایی پرداخت داشته خدا را شکر می کرده! این خیلی فکشنه.»

تهران مصور

امین الدوله؛ نخستین پارک تهران

از نخستین پارک تهران، فقط یک در چوبی مانده و نامی که روی تابلوی شهرداری جلب توجه می کند. کوچه «پارک امین الدوله» را ساکنان محدوده دروازه شمیران خوب می شناسند و احتمالاً روایت های زیبایی بی حد و حصر آن باغ را شنیده اند، اما حتی موسفیدان این محله هم تصویری از آن پارک دلگشا در ذهن ندارند. روزگاری در محدوده امروزی دروازه شمیران و محله فخرآباد و در دل خیابانی که امروز به اسم خیابان شهید مشکلی شناخته می شود، باغی مثلثی شکل قرار داشت که آوازه زیبایی آن در تهران دوره قاجار پیچیده بود. اگرچه تصاویر زیادی از آن باغ ثبت نشده، اما در آثار مکتوب و خاطرات رجال قاجار، وصف درختان انبوه این باغ، آواز خوش پرندگان و دریاچه و فواره های دلربای آن رفته است. پارک امین الدوله دهه هاست که به خاطر تبدیل شده و مثل بسیاری از باغ های دلگشای تهران قدیم جای خود را به آپارتمان ها و سازه های بدقواره داده است، اما این پارک در تاریخ معاصر تهران اهمیت فراوانی دارد. پارک امین الدوله، نخستین پارک عمومی تهران است و اصلاً تهرانی ها با قدم گذاشتن در گستره سبز این باغ بود که برای نخستین بار با معنای مکانی به اسم پارک آشنا شدند. باغ امین الدوله یا به تعبیر همان پارک امین الدوله حدود ۱۵۰ سال پیش یعنی در اوایل سال ۱۲۹۰ قمری توسط «میرزا علی خان امین الدوله» ساخته شد. امین الدوله وزیر ناصرالدین شاه و صدراعظم مظفرالدین شاه و از رجال بانفوذ دوران قاجار بود. باغ ۲۷ هکتاری امین الدوله اما چگونه تبدیل به نخستین پارک عمومی تهران شد؟ جالب است بدانید نخستین پارک تهران همه روزه برای تهرانی ها قابل استفاده نبود و امین الدوله باغ دل انگیزش را روزهای خاصی از سال در اختیار عموم مردم قرار می داد. در واقع وقتی امین الدوله از سفر رنگ بازگشت و تصمیم گرفت از نمادهای فرهنگی برای ساختن یک باغ دل انگیز در تهران استفاده کند، نخستین پارک تهران هم به وجود آمد. این باغ زیبا در ابتدا مخصوص پذیرایی از مهمان ها و جلسات شخصی امین الدوله بود اما در روزهای خاصی از سال در باغ را برای عموم مردم هم باز می کردند. اما زیبایی های منحصر به فرد باغ امین الدوله که باعث شد عنوان نخستین پارک تهران را به دست بیاورد چه بود؟ در وصف زیبایی پارک امین الدوله روایت های بسیاری در خاطرات رجال قاجار ثبت شده است. قنات جاری در این پارک، مرغابی هایی که در دریاچه زیبای میانه باغ بی وقفه مشغول بازی بودند و جالب تر از آن، وجود قایق های تفریحی در ایسن دریاچه، همگی از جذابیت وصف نشدنی پارک امین الدوله برای تهرانی ها خبر می دهد. اما شاید مهم ترین جاذبه آن پارک باصفا که به منبع الهام پارک های مدرن تهران تبدیل شد، دریاچه آهار مترمربعی آن پارک باشد؛ دریاچه ای که آب آن از قنات امین الدوله تأمین می شد و زیبایی آن در تصاویر به جا مانده از این پارک تاریخی ثبت شده است. همچنین وجود قایق های تفریحی و جزیره ای در

مرکز دریاچه که با یک پل چوبی به عمارت کلاهدرنگی راه داشت، از مهم ترین تفاوت های این باغ با باغ های متداول در تهران بود.